

DOSENTIN ARVON HAKEMINEN TAITEIDEN TIEDEKUNNASTA

12.12.2024

Dosentin arvon myöntäminen

Yliopistolain (558/2009) 89 § mukaan yliopisto voi hakemuksesta myöntää dosentin arvon henkilölle, jolla on perusteelliset tiedot omalta alaltaan, julkaisuilla tai muulla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tutkimustyöhön tai taiteelliseen työhön sekä hyvä opetustaito. Lapin yliopiston johtosäännön 9 § mukaan rehtori päättää dosentin arvon myöntämisestä tiedekunnan tai erillislaitoksen esityksestä.

Dosentin arvoon ei liity yliopiston palvelussuhdetta.

Taiteiden tiedekunnan ohjeistus noudattaa yliopiston rehtorin päätöstä dosentin arvosta Lapin yliopistossa.

Dosentin arvoa hakevan tieteellinen pätevyys

Lapin yliopistosta dosentin arvoa hakevalta odotetaan näyttöä yliopiston, tiedekunnan tai erillislaitoksen profiiliin ja painoaloihin liittyvästä tutkimuksesta tai taiteellisesta toiminnasta. Dosentin asiantuntemusta voidaan hyödyntää tutkimushankkeissa, tutkimusryhmissä ja perus- ja jatkotutkintokoulutuksessa erikseen sovittavalla tavalla. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, ettei dosentin arvoa haeta tieteellisen julkaisutoiminnan taikka taiteellisen toiminnan riittävyyden kannalta liian varhaisessa vaiheessa.

Dosentin arvoa hakevan ansioissa kiinnitetään huomiota erityisesti seuraaviin asioihin:

- Lapin yliopiston dosenttuureihin vaaditaan tohtorintutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään hyvätasoisen väitöskirjan laajuinen tieteellinen tuotanto sekä taiteen alan dosenttuureissa korkealaatuista taiteellista toimintaa, joka vastaa hyvätasoista väitöskirjan laajuista taiteellista tuotantoa
- hakijan näytöt itsenäisestä tieteellisestä toiminnasta, esimerkiksi tutkimusverkostojen tehtävät, tutkimuksen ja tehtävänäytösten arvioinnin dokumentoidut tehtävät ja hankittu tutkimusrahoitus
- osoitettu toiminta tutkimusyhteisössä ja tutkimustulosten raportoiminen myös yhteisjulkaisuissa
- hakijan ansiot opinnäytteiden ja jatko-opintojen ohjauksessa ja opetuksessa soveltuvien osien
- hakijan alan tieteellisissä ja/tai taiteellisissa vastuullisissa tehtävissä kuten tieteen- ja taiteenalan organisaatioissa ja verkostoissa, tieteellisten julkaisusarjojen sekä tieteellisten lehtien toimittajana, merkittävien tutkimusaineistojen kokoamisessa ja ylläpitämisessä tai konferenssien toteutuksen tehtävissä.

Lähtökohtaisesti dosentuuria ei myönnetä Lapin yliopiston henkilöstölle. Dosenttuuri voidaan kuitenkin myöntää Lapin yliopiston palveluksessa olevalle tohtorille erityisin perustein, jos ala ei ole edustettuna muissa suomalaisissa yliopistoissa. Erityisten perusteiden täyttyminen arvioidaan rehtorin tai hänen valtuuttamansa johdon edustajan sekä tiedekunnissa dekaanin ja Arktisessa keskuksessa johtajan toimesta ennen tiedekunnan tai johtokunnan käsittelyä.

Hakeminen

Ennen dosentin arvoa koskevan hakemuksen jättämistä hakijan tulee olla yhteydessä yliopiston ohjeen mukaan tiedekunnan dekaaniin. Dekaanin ohjaa hakijan ottamaan yhteyttä sen koulutusalan professoriin, jonka katsoo edustavan haettavan dosenttuurin alaa. Edellä mainitun professorin tehtävänä on muodostaa ennakoarvio siitä, onko dosentin arvon myöntäminen haetulle alalle tarpeellista sekä keskustella dosentin arvon hakijan kanssa dosenttuurin tarpeellisuudesta ja mahdollisesta tutkimus- ja koulutusyhteistyöstä. Samoin tulee keskustella dosenttuurin alasta ja dosenttuurin nimikkeestä mahdollisine täsmennyksineen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, ettei dosentin arvoa haeta pätevyyden arvioinnin kannalta liian varhaisessa vaiheessa.

Mikäli koulutusalan professori suhtautuu dosenttuuriin myönteisesti, hakija toimittaa kirjallisen hakemuksen, joka osoitetaan Lapin yliopiston rehtorille. Hakemus toimitetaan sähköisesti Lapin yliopiston kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@ulapland.fi.

Allekirjoitetusta hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan yhteystiedot, haettavan dosentin arvon ala ja ne ansiot, joihin hakija vetoaa dosentin arvon saamiseksi. Hakemukseen on liitettävä Tutkimuseettisen neuvottelukunnan suosituksen mukainen tutkijan ansioluettelo, opetusportfolio (ks. erillinen ohje) ja tieteellisen pätevyyden arvioimiseksi enintään 10 julkaisua. Yhteisjulkaisujen osalta hakijan on laadittava selvitys omasta osuudestaan julkaisujen tuottamisessa, ellei se käy julkaisuista selkeästi ilmi. Julkaisut tulee numeroida julkaisuluettelon mukaisesti. Hakijan tulee voida pyydettäessä esittää kaikista ansioluettelossa mainituista kohdista kirjallinen todiste.

Hakemus on aiheellista tehdä englanninkielisenä, mikäli on odotettavissa, että esitetyt asiantuntijat eivät ole suomenkielisiä.

Dosentuurihakemuksen käsittely

Dosentuurihakemuksen käsittelyä varten koulutusalan professorin tulee antaa tiedekunnalle kirjallinen lausunto dosentin arvoa koskevasta hakemuksesta sen saapumisen jälkeen. Lausunnossaan professorin tulee ilmoittaa kantansa dosenttuurin tarpeellisuudesta ja siitä, kuinka dosentin arvon hakijan on tarkoitus osallistua tiedekunnan opetukseen, opiskelijoiden ohjaamiseen, opinnäytteiden tarkastamiseen ja tutkimukseen tai muuhun yliopistolliseen toimintaan. Koulutusalan professorin tulee esittää lausunnossaan myös kaksi suostumuksensa tehtävään antanutta yliopiston ulkopuolista asiantuntijaa, joiden tehtävän on lausua dosentin arvoa hakevan tieteellisestä pätevyydestä. Asiantuntijoista ainakin toisen tulee olla professori.

Asiantuntijatehtävää valmistellessa koulutusalan professorin tulee ottaa huomioon, että asiantuntijat eivät saa olla dosenttuurin hakijaan hallintolain (434/03) 28 §:ssä tarkoitettuja

suhteessa tai sellaisessa yhteistyösuhteessa taikka kiista- tai muussa suhteessa, joka ilmeisesti vaarantaa asiantuntijoiden puolueettomuutta.

Koulutusalan professorin lausunto toimitetaan tiedekunnan hallintopäällikölle, joka esittelee asian tiedekuntaneuvostolle.

Tiedekuntaneuvosto päättää asian jatkotoimenpiteistä koulutusalan professorin lausunnon perusteella ja tekee päätöksen dosentuurin tarpeellisuudesta sekä nimeää kaksi yliopiston ulkopuolista suostumuksensa antanutta asiantuntijaa professorin esityksen perusteella.

Tiedekunta toimittaa hakemuksen liitteineen sekä arvioitavat julkaisut nimetyille asiantuntijoille. Asiantuntijoita pyydetään antamaan lausuntonsa kahden (2) kuukauden kuluessa.

Asiantuntija voi keskittyä lausunnossaan hakijan arvioitavaksi toimittamiin enintään kymmeneen julkaisuun ja arvioida lyhyesti muuta tuotantoa. Lausunnon suositeltava pituus on 3-4 sivua.

Asiantuntijalausunnot ovat julkisia sitten, kun molemmat lausunnot ovat saapuneet tiedekuntaan. Tiedekuntaneuvosto päättää asiantuntijalausunnot saatuaan hakijan kutsumisesta opetusnäytteeseen tai mikäli toinen tai molemmat lausunnot eivät puolla hakijan tieteellistä pätevyyttä, dosentin arvon myöntöprosessin raukeamisesta.

Opetustaidon arviointi

Opetustaitoa arvioitaessa otetaan huomioon opetuskokemus ja näyttö opetuksen kehittämisestä, pedagoginen koulutus ja opetusajattelu, opinnäytetöiden ohjauskokemus, taito tuottaa oppimateriaalia, muut opetustoimessa saavutetut ansiot ja dosentuuria varten annettu opetusnäyte.

Opetusnäytteen antamisesta voidaan antaa vapautus, mikäli hakija on aikaisemmin antanut dosentuurin alaan liittyvän, vähintään arvosanalla "hyvä" hyväksytyn opetusnäytteen yliopiston opetustehtävään. Vapautus voidaan antaa myös, mikäli hakijalla voidaan annettujen selvitysten perusteella osoittaa olevan kiistattomasti dosentilta edellytettävä hyvä opetustaito.

Opetusnäytetilaisuus on julkinen ja se järjestetään tiedekuntaneuvoston kokouksen yhteydessä yliopiston tiloissa. Opetusnäyte on yleensä luennonomainen. Opetusnäytteen aiheen tulee olla haettavan dosentin arvon alalta ja se ilmoitetaan etukäteen tiedekunnan hallintosihteerille. Opetusnäytetilaisuuden alkaessa on kerrottava, minkä opintovaiheen opetuksesta on kyse. Opetusnäytteen kesto on 20 minuuttia, jonka jälkeen kuulijoilla on mahdollisuus kysymysten esittämiseen (10 min).

Tiedekuntaneuvosto arvioi opetusnäytteen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota eri osatekijöiden toteutumiseen, mm. opetustilanteen rakentuminen, osaamistavoitteiden määrittely, kohderyhmän huomioiminen, asiasisällöt, opetusmenetelmät ja -välineet sekä vuorovaikutus ja ajankäyttö.

Opetusnäyte voidaan joko hyväksyä tai hylätä. Hyväksytystä opetusnäytteestä voidaan antaa mainesana erinomainen, hyvä tai tyydyttävä. Hylättyä opetusnäytettä ei voi kompensoida muilla opetusansioilla. Mikäli dosentin arvon hakijan opetusnäyte arvioidaan mainesamalla tyydyttävä, voidaan hänellä katsoa olevan dosentilta edellytettävä hyvä opetustaito, mikäli

hakijan hakuasiakirjoissaan, erityisesti opetusportfoliossaan antamat muut näytöt kompensoivat opetusnäytteen puutteet. Hylätty tai mainesanalla tyydyttävä arvioitu opetusnäyte voidaan myös harkinnan mukaan uusia.

Arvoa koskevan esityksen tekeminen

Tiedekuntaneuvosto tekee esityksen rehtorille hakijan tieteellisen pätevyyden, opetusnäytteen ja opetustaidon kokonaisarvioinnin jälkeen.

Henkilö on oikeutettu käyttämään rehtorin myöntämää dosentin arvoa myös eläkkeelle siirryttyään.

Dosentin palkkio opetuksesta, ohjauksesta ja opinnäytteiden tarkastamisesta määräytyy yliopiston normaalien palkkiokäytäntöjen ja -ohjeiden mukaisesti.